

Prevence ekologické kriminality – od práva do praxe

Autor: Evropská síť prevence kriminality – EUCPN (červen 2022)

Zdroj: [Tisková zpráva](#) a [transpoziční materiál](#)

Souhrn

Seznam trestných činů proti životnímu prostředí je dlouhý a rozmanitý: od nezákonného obchodu s živými zvířaty přes nezákonný sběr dřeva až po porušování právních předpisů Evropské Unie o chemickém a jaderném odpadu.

Evropská Komise chce modernizovat směrnici o trestné činnosti v oblasti životního prostředí, jejímž cílem je bojovat proti trestné činnosti v oblasti životního prostředí v celé EU. měřítko. Návrh předložený v prosinci 2021 inovuje v několika ohledech, jako je zvýšení odstrašujícího účinku pomocí sankcí, vytvoření širší škály trestných činů a zaměření na prevenci trestné činnosti proti životnímu prostředí. Návrh bude nařizovat opatření k předcházení trestným činům proti životnímu prostředí na vnitrostátní nebo regionální úrovni.

Nový návrh předkládá výrazně delší seznam přestupků. Některé jsou již přítomny v současné směrnici, jiné, například nelegální čerpání vody a nezákonný obchod se dřevem byly přidány do seznamu. S nimi spojené sankce také byly důkladně revidovány. Cílem návrhu je ukončit roztržitost sankcí tím, že zavede vyšší minimální sankce pro fyzické osoby a právnické osoby.

Odstrašování může fungovat, pokud zločin nestojí za riziko. Toho lze dosáhnout pod třemi podmínkami:

1. Trest je musí být dostatečně přísný, ale přesto přiměřený;
2. Musí následovat po zločinu dostatečně rychle;
3. Musí existovat jistota, že tato sankce bude následovat.

Návrh Komise obsahuje zcela nové články, které poskytují více holistický rámec pro zvýšení úsilí Evropské Unie v odolnosti, odstrašování a prevenci. Řeší se nedostatek národní koordinace a je zde také požadavek, aby všechny členské státy vytvořily národní strategii.

Členské státy budou také muset používat standardizované sběry dat a zveřejňovat pravidelné zprávy, což umožní národním vládám a evropským institucím, aby efektivněji monitorovaly trestné činy proti životnímu prostředí, což zároveň poskytne užitečná srovnání mezi zeměmi.

Členské státy jsou rovněž povinny investovat do zdrojů vnitrostátních orgánů k dosažení „efektivního“ výkonu s odpovídajícími vyšetřovacími nástroji. To by bylo podpořeno specializovaným školením pro všechny, kteří pracují s environmentální kriminalitou (např. soudci, policie, státní zástupci, správní orgány atd.) ke zvýšení jejich účinnosti.

Návrh také požaduje „vhodná opatření“ k prevenci ekologické kriminality, zvýšit povědomí a posílit odolnost obyvatelstva vůči jim. Je navrženo několik akcí, jako např. osvětové kampaně a vzdělávací programy.

Evropská síť prevence kriminality vyvinula komplexní seznam ve spolupráci s řadou odborníků pro zvyšování povědomí o nezákonném obchodu s volně žijícími zvířaty. Při pohledu na řetězec nezákonně obchodujících osob několik klíčových aktérů vyniká: online obchodní a offline kurýrní společnosti jsou v současné době důležitými aktéry v distribuci a obchodu s pašovanými zvířaty.

Všechna zvířata, legální i nelegální, potřebují lékařskou pomoc. Proto je důležité, aby veterináři věděli, která zvířata jsou nelegální ve své zemi a koho by měli kontaktovat, když se s nimi setkají. V závislosti na typu divoké zvěře, na kterou se možná budete chtít zaměřit různé koncové uživatele. Pokud se zaměříte na hady, papoušky, pavouky, želvy nebo tropické ryby, soukromí sběratelé jsou zajímavou skupinou, na kterou se lze zaměřit, zatímco opice, žáby a léčivé pijavice mají tendenci skončit v laboratoři.

Existuje několik analytických rámců, které mohou pomoci vybudovat základ pro větší dlouhodobé plány činnosti v oblasti prevence kriminality. Jedním z nich je bariérový model, jehož cílem je identifikovat priority a rozdělit složité kroky do menších, lépe zvládnutelných. V každém z těchto segmentů mohou být preventivní opatření vyvinuta tak, aby reagovala na aktuální problémy. Tyto akce často zahrnují kompetence nad rámec orgánů činných v trestním řízení. Proto se doporučuje administrativní přístup.

Bariérový model analyzuje všechny identifikované kroky trestního procesu prostřednictvím stavebních bloků:

- První jsou **facilitátoři**. Jsou to lidé nebo strany, které vědomě či nevědomě podporují zločince v jejich úsilí (např. ICT, nemovitosti, doručovací služby atd.).
- Druhým jsou **příležitosti**. Zločin se neděje ve vzduchoprázdnu. Určité okolnosti podporují kriminalitu, jako je špatná bezpečnost, velká poptávka po (nelegálním) zboží nebo snadný přístup ke střelným zbraním. Cílem je identifikovat jaké jsou, abyste mohli snížit jejich význam.
- Třetím jsou **indikátory**. Zločinecké činnosti mají rozpoznatelné projevy. Pokud lidé, resp. instituce mohou tyto signály rozpoznat, to by znatelně zvýšit šanci na zachycení.
- Čtvrtým jsou **partneři**. To mohou být například prodejci reklamních ploch nebo legální likvidátoři odpadu. Tito partneři mohou pomoci předcházet zločinu.
- Pátým jsou **bariéry**. To jsou potenciální překážky můžete nastavit tak, abyste bránili, zastavovali a obtěžovali zločince. Může se jednat o konfiskace majetku, výměnu informací, blokace bankovních účtů a mnoho dalšího. Je však důležité, aby byly přiměřené, a ne příliš rušivé pro legitimní aktéry.

Závěr

Pokud bude návrh Evropské Komise přijat, bude to mít jistě znatelný vliv na to, jak Evropská unie řeší kriminalitu v oblasti životního prostředí. Evropský ekologický zločin projde významnou revizí s cílem být jednotnější a účinnější. Úspěch evropské legislativy o trestné činnosti proti životnímu prostředí bude záviset na její implementaci členskými státy, zejména pokud jde o prevenci. Vyvinout prevenci obsahuje náročné iniciativy, které jsou účinné a schopné reagovat na měnící se okolnosti a potřeby. Navrhovaná směrnice nabízí tvůrcům politik a odborníkům příležitost získat náskok tím, že se zaváže k účinnosti prevence ekologické kriminality

